

Niilo Jäaskinen főtanácsnok szerint egy tagállam engedélyezheti a könyvtáraknak a gyűjteményeikben található könyvek a jogosultak hozzájárulása nélküli digitalizálását az elektronikus olvasóhelyeken való hozzáférhetőség érdekében

A szerzői jogról szóló irányelv nem teszi lehetővé ugyan a tagállamok számára annak engedélyezését, hogy a felhasználók a könyvtár által digitalizált műveket USB-kulcsra menthessék, azonban főszabály szerint az irányelv nem zárja ki valamely könyv magáncélú kinyomtatását

A szerzői jogról szóló irányelv¹ szerint a tagállamoknak biztosítaniuk kell a szerzők számára a többszörözés engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát műveik tekintetében. Mindazonáltal az irányelv lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy e jog tekintetében kivételeket vagy korlátozásokat írjanak elő. Egy ilyen lehetőség áll fenn többek között a nyilvánosan hozzáférhető könyvtárak² esetén, amelyek kutatás vagy egyéni tanulás céljából, a gyűjteményeikben található műveket a nyilvánosság egyes tagjai számára hozzáférhetővé teszik az e célra kijelölt terminálokon.³ Jelen ügyben a Bundesgerichtshof (német szövetségi bíróság) ezen, Németország által alkalmazott lehetőség hatályának pontosítását kéri.

A Bundesgerichtshofnak a Technische Universität Darmstadt (darmstadti műszaki egyetem) és az Eugen Ulmer KG német kiadó közötti jogvitában kell döntést hoznia.⁴ A német kiadó meg akarja akadályozni, hogy (i) az egyetem a gyűjteményében található, a német kiadó által kiadott egyik könyvét digitalizálja,⁵ valamint hogy (ii) a könyvtár használói a könyvtár elektronikus olvasóhelyein e művet kinyomtassák vagy USB-kulcsra tárolják és/vagy e többszörözött példányokat a könyvtár helyiségiből kivigyék. Az egyetem ugyanis digitalizálta a szóban forgó könyvet és az elektronikus olvasóhelyeken rendelkezésre bocsátotta.⁶ Az egyetem elutasította a kiadónak az általa kiadott tankönyvek elektronikus könyvekként (e-books) történő megvásárlására és használatára vonatkozó ajánlatát.

A mai napon ismertetett indítványában Niilo Jäaskinen főtanácsnok arra az álláspontra helyezkedett először is, hogy noha a jogosult a könyvtár részére műve felhasználására vonatkozó

¹ Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.).

² Az ilyen nyilvánosan hozzáférhető könyvtárak tevékenysége közvetlenül vagy közvetve sem irányul kereskedelmi vagy gazdasági célra. Ugyanez vonatkozik, ugyanilyen feltételek mellett, az oktatási intézményekre, múzeumokra, valamint az archívumokra.

³ „[A]z adásvételi vagy felhasználási feltételek alá nem eső, [szóban forgó] intézmények gyűjteményeiben szereplő műveknek, illetve más védelem alatt álló teljesítményeknek a nyilvánosság egyes tagjai számára közvetítéssel, illetve hozzáférhetővé tétellel, kutatás vagy egyéni tanulás céljából történő felhasználása, az említett intézmények helyiségeiben e célra kijelölt terminálokon” (az irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontja).

⁴ Az alapeljárás „irányadó eljárás” jellegű. Az egyetemet a Deutscher Bibliotheksverband e.V. (német könyvtárszövetség), valamint ez utóbbi európai megfelelője, a The European Bureau of Library, Information and Documentation Associations (Eblida) támogatja. A kiadót a Börsenverein des deutschen Buchhandels (német könyvkereskedelmi unió) támogatja. A főtanácsnok szerint ez mutatja, hogy a jelen ügy milyen jelentőséggel bír a könyvtárak, a szerzők és a kiadók (különösen a tudományos kiadók) számára.

⁵ Winfried Schulze „Einführung in die neuere Geschichte” (Bevezetés az újabb kori történelembe) c. tankönyvéről van szó.

⁶ Ezen olvasóhelyeken nem lehetett a műből egyidejűleg annál több példányt lehívni, mint ahány példány a könyvtár állományában rendelkezésre állt.

felhasználási szerződések megkötését ajánlja fel méltányos feltételek mellett, a könyvtár hivatkozhat a kijelölt terminálokra tekintettel biztosított kivételre.⁷ Jääskinen főtanácsnok szerint csak a szerződéskötést követően nem hivatkozhat a könyvtár e kivételre.

Ezt követően a főtanácsnok megállapítja, hogy **nem ellentétes az irányelvvel, ha a tagállamok a könyvtáraknak jogot biztosítanak a gyűjteményeikben szereplő művek digitalizálására, ha ez szükséges e műveknek az e célra kijelölt terminálokra a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételéhez.** Ez az eset áll fenn amennyiben régi, akár sérülékeny vagy ritka, szerzői jogi védelem alatt álló művek eredeti példányainak védelméről van szó. Ez vonatkozhat a tanulmányaik keretében **nagy számú tanuló által megtekintett művek esetére, amelyek tekintetében fennállna annak veszélye, hogy az ezekről készült másolatok aránytalan elhasználódáshoz vezetnek.**

N. Jääskinen mindazonáltal pontosítja, hogy **az irányelv nem teszi lehetővé valamely gyűjtemény teljes digitalizálását, hanem csupán az egyes művek digitalizálását.** Az e célra kijelölt terminálok használatának lehetőségét nem lehet arra felhasználni, hogy elkerüljék a mű elegendő számú fizikai példányának megvásárlását.

Végül N. Jääskinen megállapítja, hogy **az irányelv nem teszi lehetővé, hogy a terminálok használói a terminálokra hozzáférhetővé tett műveket USB-kulcsra menthessék.** Felhívja arra a figyelmet, hogy a terminálok részére biztosított kivétel a közvetítéshez való kizárólagos jog alóli kivételt képez. A főtanácsnok álláspontja szerint a közvetítés fogalma kizárja a szóban forgó kivétel keretéből a mű USB-kulcsra történő mentésének lehetőségét, mivel itt nem a könyvtár általi közvetítésről van szó, hanem a felhasználó által készített magáncélú digitális másolatról. Emellett az ilyen többszörözés nem szükséges a kivétel hatékony érvényesülésének megőrzéséhez, még ha a felhasználó számára hasznos is lenne. Ezenkívül a szóban forgó kivétel nem terjed ki arra a cselekményre, amelynek keretében a könyvtár saját digitális másolatát annak érdekében teszi hozzáférhetővé a felhasználó számára, hogy az további másolatot készíthessen és azt USB-kulcsra menthesse.

Noha a főtanácsnok úgy véli, hogy a terminálok részére biztosított kivétel hatálya alá nem tartozik a papírra történő nyomtatás sem, mindamellett megjegyzi, hogy **a terminálokra hozzáférhetővé tett mű kinyomtatása tartozhat az irányelv által előírt más kivételek, mint többek között a magáncélú másolat kivételének hatálya alá.** E tekintetben a főtanácsnok nem lát különbséget a könyvtár állományában szereplő fizikai művekből történő egyes oldalak fénymásolata és a digitális másolatból történő nyomtatás között. A széleskörű jogellenes terjesztés veszélye, amely a digitális másolatok esetében fennáll, nem létezik a papírra történő nyomtatás esetén.

EMLÉKEZTETŐ: A főtanácsnok indítványa nem köti a Bíróságot. A főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva a rábízott ügy jogi megoldására vonatkozó javaslatot terjesszen a Bíróság elé. A Bíróság bírái most kezdik meg a tanácskozást a jelen ügyben. Az ítéletet későbbi időpontban hozzák meg.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az indítvány [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehoczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

⁷ Azaz egy ilyen ajánlat nem jelenti azt, hogy a szóban forgó mű esetén adásvételi vagy felhasználási feltételek állnak fenn a 3. lábjegyzetben hivatkozott irányelv rendelkezése szerint.